

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยนำมาสรุปผล อภิปรายผล ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตาม เพศ อายุ และ สถานภาพสมรส
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ

สมมติฐานการวิจัย

1. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ที่มี เพศ อายุ และ สถานภาพสมรส แตกต่างกันมีแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 119 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 92 คน โดยวิธีการสุ่มแบบง่ายและแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบคำถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประมาณค่าคือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะแรงจูงใจในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ เป็นแบบคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบแรงจูงใจใช้วิธีการเปรียบเทียบ t -test และ F -test (One-Way ANOVA) กรณีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการ เชฟเฟ่

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยแรงจูงใจในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ปรากฏผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 92 คน พบว่า

เป็นเพศหญิง จำนวน 50 คน มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 40 คน สถานภาพสมรส จำนวน 58 คน

2. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ พบว่า

ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมา ด้านความก้าวหน้า ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคล

3. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขใน ตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรสแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า

3.1 เพศ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุข โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 อายุ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุข โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.3 สถานภาพสมรส มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุข โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ พบว่า

ควรให้ความยอมรับนับถือและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือซึ่งจะส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ควรมีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงให้แก่ประชาชน ได้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่ ความรู้ความสามารถที่อาสาสมัครสาธารณสุข ควรมีการจัดอบรมเชิงวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ควรมีการติดตามนิเทศงานอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนการศึกษาดูงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสนับสนุนทรัพยากรสาธารณสุขให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบล หนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1. เมื่อครบวาระการเป็นอาสาสมัครจะได้รับการคัดเลือกให้ปฏิบัติงานต่อ
2. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขยกย่องชมเชยอาสาสมัครเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น
3. อาสาสมัครสาธารณสุขได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน/บุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี
4. ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ได้รับความไว้วางใจจากเจ้าหน้าที่

สาธารณสุข

5. มีโอกาสได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

6. งานที่ปฏิบัติมีโอกาสนในการที่จะยอมรับในสังคมนำไปสู่สถานะอื่นที่สูงขึ้น เช่น ตำแหน่งทางการเมือง / ตำแหน่งอื่นๆ ในชุมชน เมื่อมีการลงสมัคร

ผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับ พงษ์วี ทวีโกคา (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแรงจูงใจของอาสาสมัครในการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยเอดส์ ทั้งอาสาสมัครปกติและอาสาสมัครผู้ป่วย จำนวน 20 คน ที่ทำงานในวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี พบว่าแรงจูงใจในการทำงานของอาสาสมัครโดยรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชะเอม พรหมศักดิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผลการ วิจัยพบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

สมมุติฐานที่ 2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอไชยพิสัย จังหวัดบึงกาฬ ที่มี เพศ อายุ และ สถานภาพสมรส แตกต่างก็มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุข ที่มี เพศ อายุ และ สถานภาพสมรส แตกต่างก็มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า

ประชาชนให้การยอมรับอาสาสมัครสาธารณสุข ทั้งเพศหญิงและเพศชาย อาสาสมัครสาธารณสุขที่อายุน้อยหรืออายุมากก็สามารถอธิบายหลักการปฏิบัติงานให้แก่ประชาชนทราบถึงรายละเอียดต่างๆ ได้ สถานภาพสมรส ของอาสาสมัครสาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน ไม่ได้มีอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับ จินตนา จันทร์ธาราม ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขต่อภาวะทุพโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ในชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานคร ศึกษากรณีอาสาสมัครในเขตรับผิดชอบของศูนย์ บริการสาธารณสุขที่ 47 คลองขวางและศูนย์บริการสาธารณสุขที่ 48 นาควัดระอุทิศ ผลการ วิจัยพบว่า เพศ อายุ นั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข สอดคล้องกับ เอกมณ โลหะญาณจารี ได้ศึกษา เรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ชะเอม พรหมศักดิ์ ได้ศึกษา เรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ไม่สอดคล้องกับ กองสุศึกษากระทรวงสาธารณสุข ได้วิจัยเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข / อาสาสมัครสาธารณสุข ในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลและครอบครัวของอาสาสมัครสาธารณสุข มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข คือ อายุ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ ทำให้ผู้วิจัยได้พบประเด็นหลายประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ พบว่ามีจุดด้อยได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคล ดังนั้นควรจะดำเนินการดังนี้ ควรมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นที่เล็งในการให้คำแนะนำแก่ประชาชนที่มาติดต่อประสานงานกับหน่วยงาน และสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้

1.2 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ จำแนกตาม เพศ อายุ และ สถานภาพสมรส พบว่า

1.2.1 เพศ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุข โดยรวมไม่แตกต่างกัน

1.2.2 อายุ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุข โดยรวมไม่แตกต่างกัน

1.2.3 สถานภาพสมรสมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอาสาสมัครสาธารณสุข โดยรวมไม่แตกต่างกัน

1.3 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ในตำบลหนองพันทา อำเภอโซ่พิสัย

จังหวัดบึงกาฬ พบข้อเสนอแนะ ได้แก่

1.3.1 ด้านความสำเร็จในการทำงานของบุคคล ดังนี้ ควรให้ความรู้แก่บุคคลอื่นในชุมชนได้เป็นอย่างดี ควรให้อาสาสมัครได้เข้ารับการอบรมการประชุมต่างๆ

1.3.2 ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ดังนี้ ควรให้การยกย่องชมเชยเมื่อสามารถให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาสุขภาพได้ ควรให้กำลังใจเมื่อปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

1.3.3 ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ดังนี้ ควรมอบหมายงานที่ปฏิบัติให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุข ควรให้ปฏิบัติงานที่มีความท้าทายและจูงใจให้ปฏิบัติงานจนเกิดผลสัมฤทธิ์

1.3.4 ด้านความรับผิดชอบ ดังนี้ ควรรับฟังความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและผู้นำชุมชนในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นอย่างดี ควรมอบหมายจำนวนหลังคาเรือนที่ได้รับผิดชอบให้มีความเหมาะสมกับการดูแล

1.3.5 ด้านความก้าวหน้า ดังนี้ ควรได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในชุมชนในการมอบหมายให้มีตำแหน่งในอื่น ๆ ในชุมชน ควรพิจารณาความดีความชอบ อย่างมีความเที่ยงธรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนางานด้านอาสาสมัครสาธารณสุข ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น